

Un teatru al autenticității

Pentru mine, acești 15 ani au însemnat revirimentul către teatrul autenticității, al adevărului vieții.

Îl cunoșteam pe D. R. Popescu ca pe un scriitor, un romancier original; la față nu-l știam cum arată. Mi-a căzut în mână piesa lui *Acești ingeri triști*; lucram pe atunci la Tirgu Mureș, unde am și pus-o în scenă. Nu vreau să mă refer la succesul reputat de spectacol, ci să subliniez că prin această piesă, care a făcut o carieră teatrală senzațională, s-a instaurat în teatrul nostru un nou climat, marcind eliberarea de clișee, de prejudecăți, de dogmatism. Au urmat (la Brașov) *Pisica în noaptea Anului nou*, tot de D. R. Popescu, altă piesă dură, grea, despre adevăr și minciună, despre răspundere și impoștură; apoi, piesele lui Paul Everac *Armistițiul cu diavolul* (sau *Cititorul de contor*), *Un fluture pe lampă*, *A cincea lebdăă*. După cum se vede, o dramaturgie implicată în viața pe care o trăim.

În egală măsură, m-au pasionat piesele care încercau o reevaluare a faptului istoric, prin prisma experienței contemporane, piesele care judecau ființa și ființarea noastră potrivit gândirii și sensibilității de azi. Am lansat, ca regizor, un tânăr autor, Mircea Bradu; piesa sa, *Vlad Țepeș în ianuarie*, montată pe scena brașoveană, înfățișa într-un mod nou, consider eu, spiritul justițiar al lui Vlad Țepeș, supunându-i actele judecății unui tribunal al istoriei constituit de noi. Istoria privită cu ochii prezentului a fost și tema piesei *Muntele* de D. R. Popescu, montată, în această stagiune, la Brașov — text care m-a atras prin nervul polemic, prin refuzul clișeului patriotard, prin profunzimea sentimentului patriotic.

Aș spune că acești 15 ani au însemnat o etapă distinctă pentru dramaturgie și pentru arta spectacolului românesc, în cadrul căreia, cu modestie, mi-am spus cuvântul. Cred că șansa teatrului românesc este dramaturgia originală; în consecință, programul meu, ca și al teatrului din Brașov, se înscrie pe coordonatele valorificării ei scenice superioare.

Pasul înainte

În acest ultim timp, arta, mișcarea teatrală din țara noastră au făcut un pas mare înainte. Acest pas, făcut cu multe eforturi și după ani întregi de căutări, frământări, uneori și nereușite, a determinat lumea să vorbească despre explozia teatrului românesc, despre marea valoare a acestei școli teatrale. Ce este (a fost) mare, în teatrul românesc, în acești ani? În primul rând: actul teatral a avut (și încă are) la bază o cantitate enormă de talent. Am avut (și avem) regizori, actori, scenografi extrem de talentați.

Parcă nu întotdeauna am fost buni gospodari cu acest dar, numit talent; a fost numai vina noastră.

Tot în primul rând, în acești ani ne-am bucurat de prezența unor personalități de gradul cel mai înalt: mă gândesc la acest inegalabil Ciulei, la Harag, la Pintilie. În urma lor pășesc și alții: Micu, Visarion, Colpacci, Toelescu, Manca, Vișa sau Scarlat (și încă trei-patru); pășesc nu într-un singur rând și nu după o singură cadență — din fericire —, dar tot înainte.

A afla încotro trebuie făcut următorul pas, iată o întrebare importantă, care-și așteaptă răspunsul. Și acest răspuns trebuie să vină din partea tinerilor.

Teatrul din această țară a fost (și este) un teatru tânăr. Tânăr ca gând, tânăr ca suflare.

A păstra tinerețea mișcării noastre teatrale: iată un gând care ne preocupă. Cum poate fi păstrată tinerețea teatrului?

Prin a spune nu diletantismului, prostului gust, a spune nu „modei“ teatrale, a spune nu lenei, comodității, a spune nu lășității artistice; prin a spune da teatrului adevărat. Numai teatrul adevărat este adevăratul teatru.